

Na podlagi 61. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 - uradno prečiščeno besedilo, 15/08-ZPacP, 23/08, 58/08-ZZdrS-E, 77/08-ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD in 64/17; v nadaljnjem besedilu ZZDej) izdaja minister za zdravje

PRAVILNIK **o pogojih in načinu opravljanja mrliško pregledne službe**

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(ureditev)

Ta pravilnik ureja naloge mrliško pregledne službe; njeno organizacijo in delo; dolžnosti zdravnikov mrliških preglednikov in dokumentacijo, ki jo morajo voditi; obdukcijo in pokop mrličev ter druga tehnična vprašanja v zvezi z opravljanjem mrliško pregledne službe.

Ta pravilnik se uporablja za vse umrle na področju Republike Slovenije.

2. člen

(naloge)

Mrliško pregledna služba ima naslednje naloge:

1. z mrliškimi pregledi ugotavlja nastop smrti oziroma mrtvorojenost,
2. ugotovi osnovni vzrok in druge vzroke smrti,
3. preiskuje in ugotavlja način smrti in da razvršča smrtne primere v naslednje skupine po načinu smrti:
 - A. naravna smrt:
 - zaradi starosti
 - zaradi bolezni
 - zaradi prirojenih napak
 - v zvezi s porodom brez sodelovanja druge osebe
 - B. nenaravna ali nasilna smrt:
 - po svoji krivdi – samomor
 - po svoji malomarnosti – nezgoda
 - po krivdi druge osebe — po malomarnosti druge osebe – nezgoda
 - brez svoje in tuje krivde – elementarna nesreča itd.
 - posebni primeri – nepojasnjena smrt, smrt med operacijo ali med drugimi zdravniškimi posegi itd.
4. v primeru suma, da je vzrok smrti nalezljiva bolezen, takoj v skladu z zakonom o nalezljivih boleznih obvesti pristojne inštitucije.
5. prijavlja policiji sum smrti zaradi kaznivega dejanja, ter pomaga sodiščem in policiji pri odkrivanju in preiskovanju kaznivega dejanja,
6. potrdi smrt in jo prijavi pristojni upravni enoti,
7. pripravlja zdravniška poročila skladno z navodili, ki jih izda minister, pristojen za zdravje,
8. v okviru mrliškega pregleda poskrbi, da se opravijo naloge, ki so v skladu s strokovnimi in raziskovalnimi programi.

3. člen

(organiziranost mrliško pregledne službe)

Mrliško pregledno službo zagotovi občinski organ lokalne samouprave, ki organizira ter skrbi za pravilno delovanje mrliško pregledne službe.

Mrliško pregledno službo opravljajo zdravniki, ki so za to posebej usposobljeni.

Mrliške preglede oseb, ki umrejo v bolnišnicah, opravljajo zdravniki, specialisti patologije in drugi zdravniki, ki opravijo predpisano izobraževanje in pridobijo potrdilo.

Bolnišnice se pri opravljanju mrliških pregledov lahko medsebojno povezujejo.

Svojo usposobljenost mrliški preglednik izkaže s potrdilom Inštituta za sodno medicino Medicinske fakultete in Nacionalnega inštituta za javno zdravje (v nadaljnjem besedilu: NIJZ), da je opravil ustrezno usposabljanje.

Vsakdo je dolžan dati mrliškemu pregledniku na njegovo zahtevo podatke o času, kraju, vzroku, povodu in načinu smrti oziroma mrtvorojenosti in druge podatke, potrebne za izpolnitev zdravniškega poročila o umrli osebi in določene s tem pravilnikom.

Za nadzor nad izpolnjevanjem in vodenjem predpisane dokumentacije je pristojen NIJZ.

Strokovno usposabljanje za opravljanje mrliško pregledne službe izvajata Institut za sodno medicino Medicinske fakultete ter NIJZ, po programu, ki je priloga tega pravilnika.

4. člen

(evidenca)

NIJZ vodi evidenco (seznam) vseh mrliških preglednikov po posameznih občinah v okviru registra. O tem morajo biti seznanjene tudi upravne enote, ki so pristojne za vodenje matičnih knjig.

II. OPRAVLJANJE MRLIŠKO PREGLEDNE SLUŽBE

5. člen

(prijava smrti)

Prijava nastopa smrti mora biti sporočena mrliškemu pregledniku čimprej, najpozneje pa v dvanajstih urah po zaznavi smrti oz. mrtvorojenosti.

Mrliški preglednik opravi mrliški pregled in potrdi smrt ali mrtvorojenost ter izda poročilo o smrti in poročilo o vzroku smrti oz. mrtvorojenosti.

Mrliški preglednik mora smrt ali mrtvorojenost prijaviti upravni enoti v skladu s predpisi o matičnih knjigah.

6. člen

(pregled trupla)

Mrliški preglednik mora pregledati vsako truplo oziroma mrtvorojenega otroka takoj, ko izve za smrt oziroma mrtvorojenca, najpozneje pa v dvanajstih urah, ob specifičnih klimatskih razmerah in v gosto naseljenih stavbah najpozneje v šestih urah, v primeru nenadne ali nasilne smrti pa v čimkrajšem možnem času po tem, ko je za smrt izvedel.

7. člen

(mrliški pregled)

Mrliški pregled se opravlja praviloma na kraju smrti oziroma mrtvorojenosti, le če je bilo to zaradi posebnih okoliščin nemogoče, se lahko opravi pregled v stanovanju pokojnika ali v mrtvašnici.

Kadar gre za očitno nasilno smrt ali za sum take smrti, trupla ni dopustno premakniti iz prvotne lege, dokler tega ne dovoli pristojni sodni organ oziroma policija.

Pred opravljenim mrliškim pregledom se truplo ne sme dati na mrtvaški oder, prevažati ali pokopati oziroma upepeliti.

Posebno pozornost je treba posvetiti sporočilom in znamenjem, ki kažejo, da je smrt nastopila zaradi kaznivega dejanja ali nalezljive bolezni.

Pri opravljenem mrliškem pregledu se praviloma opravi fotografiranje v skladu s strokovnimi navodili.

Kadar gre za sum nasilne smrti ali za nenadno smrt, mora mrliški preglednik takoj obvestiti policijo in jim posredovati potrebne podatke zaradi nadaljnjega ukrepanja po zakonu o kazenskem postopku. Ob nenadni naravni smrti obveščanje ni potrebno.

Če gre za sum nasilne smrti mrliški preglednik poskrbi, da se ohranijo sledovi in predmeti, s katerimi je bilo kaznivo dejanje storjeno.

Kadar gre za sum nalezljive bolezni, mora mrliški preglednik brez odlašanja obvestiti pristojne inštitucije, ki so opredeljene v zakonu o nalezljivih boleznih.

Mrliški pregled se opravlja po strokovnih navodilih, ki jih predpiše minister.

8. člen

(mrliški pregled ploda oziroma otroka)

Za živorojenega otroka se šteje in se mora prijaviti smrt – ne glede na porodno težo in dolžino, na čas trajanja nosečnosti ter na čas trajanja življenja – vsak plod, ki pri izločitvi iz materinega telesa diha ali kaže druge znake življenja (npr. bitje srca, utripanje

popkavnice ali vidno gibanje progastih mišic), in sicer ne glede na to ali je bila popkavnica prekinjena ali posteljica še pritrjena.

Za mrtvorojenega otroka se po tem pravilniku šteje mrtev plod ne glede na njegovo težo in dolžino, če je trajala nosečnost 22 tednov in več. Za splav (fetalno smrt) se šteje mrtev plod, če je trajala nosečnost manj kot 22 tednov in je hkrati plod lažji od 500g.

9. člen

(ugotavljanje časa, kraja in vzroka smrti)

Dolžnost mrliškega preglednika je čim bolj natančno ugotoviti čas (dan, mesec, leto, uro), kraj in vzrok smrti, pri mrtvorojencu pa vzrok in okoliščine, v katerih se je porod izvršil in kdo je pri tem sodeloval.

Če mrliški preglednik glede na okoliščine ne more določiti natančnega časa smrti, ugotovi čas smrti tako, da določi časovni interval med urama in datumoma smrti, ki mora biti s strokovnega gledišča čim krajši.

III. DOKUMENTACIJA

10. člen

(posredovanje podatkov o vzrokih smrti)

Mrliški preglednik izda o opravljenih pregledih dokumentacijo v skladu z navodili, ki jih izda minister, pristojen za zdravje, na predlog NIJZ.

Mrliški oglednik izpolni formular zapisnika o opravljenem mrliškem pregledu, ki ga pripravi Inštitut za sodno medicino Medicinske fakultete v Ljubljani in je priloga tega pravilnika.

IV. OBDUKCIJA

11. člen

Po opravljenem mrliškem pregledu oziroma ugotovitvi, da je oseba umrla, se mora opraviti obdukcija (sanitarna obdukcija) v naslednjih primerih:

- če se ne da ugotoviti vzroka smrti,
- na zahtevo zdravnika, ki je bolnika zdravil,
- če gre za sum nalezljive bolezni,
- v primeru nejasnega ali pomanjkljivega vzroka smrti sme zahtevati obdukcijo pred upepelitvijo krajevno pristojni mrliški preglednik v krematoriju

- to se smatra kot sodna obdukcija in ne sanitarna.

Obdukcija se opravi tudi na željo zakonca ali izvenzakonskega partnerja ali če tega ni, na zahtevo staršev, odraslih otrok oziroma posvojencev, če gre za umrlo starša ali posvojitelje, če se ne strinjajo z ugotovljenim vzrokom smrti.

Plačnik stroškov obdukcije iz prvega odstavka tega člena je občinski organ pristojen za zdravstvo, ki mora zagotoviti tudi tehnično pomoč v zvezi z obdukcijo (npr. prenašanje, prevoz in pokop trupla). Če se izkaže, da gre za kaznivo dejanje spadajo stroški v zvezi z obdukcijo med stroške kazenskega postopka.

Plačnik stroškov obdukcije iz drugega odstavka so svojci umrlega, ki so zahtevali sanitarno obdukcijo.

Obdukcijo smejo opravljati le za to usposobljeni zdravniki. Obdukcijo trupel, kjer je podan sum, da je šlo za nalezljivo bolezen, se sme opraviti samo v urejeni obdukcijski sobi za infektivna trupla v prosekturi.

Obdukciji sme prisostvovati mrliški preglednik.

Če se šele pri obdukciji ugotovi, da je bila smrt posledica kaznivega dejanja, je treba obdukcijo prekiniti in o tem takoj obvestiti policijo. O vsaki obdukciji se mora izdelati obdukcijski zapisnik z izčrpno obdukcijsko diagnozo. V zapisniku morajo biti navedeni vsi patološki znaki in vzroki smrti. Zapisnik mora podpisati zdravnik, ki je opravil obdukcijo.

12. člen

Fotografiranje in snemanje mrliških mask pri mrličih, umrlih za nalezljivo boleznijo ni dopustno, izjemoma je to dopustno z dovoljenjem in ob navzočnosti za opravljanje mrliških pregledov pooblaščenega zdravnika, poprej je treba ukreniti vse potrebno, da se ne prenese nalezljiva bolezen.

V. POKOP

13. člen

Pokop oziroma upepelitev mrliča se opravi v skladu z zakonom. Pred upepelitvijo se obvezno opravi kontrolni mrliški pregled. Pregled opravi zdravnik mrliški preglednik pristojen za območje, na katerem se opravi upepelitev.

VI. TUJCI, BREZDOMCI IN OSEBE, KATERIH PREBIVALIŠČE JE NEZNANO

14. člen

Plačnik opravljenih mrliških pregledov tujcev, brezdomcev oziroma oseb, katerih prebivališče je neznano, morebitnih obdukcij, tehnične pomoči v zvezi z obdukcijo in pokopa oziroma upepelitve v zvezi s temi osebami, je občinski upravni organ, pristojen za zdravstvo po kraju smrti oziroma kraju najdbe trupla tujca, brezdomca oziroma osebe, katere prebivališče je neznano.

15. člen

Kolikor se naknadno ugotovi prebivališče umrlega iz prejšnjega člena, ki je bilo ob njegovi smrti neznano, lahko občinski upravni organ, ki je plačal stroške iz prejšnjega člena, zahteva njihovo povrnitev od občinskega upravnega organa, kjer je imel umrli prebivališče. Pravica do povrnitve stroškov zastara po preteku dveh let od pokopa oziroma upepelitve umrlega.

VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

16. člen

Z uveljavitvijo tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o pogojih in načinu opravljanja mrliško pregledne službe (Uradni list RS, št. 56/93 in 15/08).

17. člen

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Št.: 0070-131/2018

Ljubljana, dne

EVA 2018-2711-0077

Samo Fakin

minister

